

Nr 89.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för arrendatorn B. Landin från skyldigheten att betala viss husröteersättning; given Stockholms slott den 27 februari 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 februari 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anför:

I skrivelse den 10 december 1941 har kronoarrendatorn Berthold Landin såsom innehavare av arrendelotten Botarp å kronoparken Malmbäck i Malmbäcks socken, Jönköpings revir, anhållit, att Kungl. Maj:t av nåd måtte avskrika honom vid laga av- och tillträdessyn å arrendelotten den 20 juni 1941 påfört ersättningsbelopp å 485 kronor för husröta å boningshus och ladugårdsbyggnad. Häröver ha infordrade utlåtanden avgivits *dels* den 19 januari 1942 av domänstyrelsen, som tillika överlämnat yttranden av vederbörande revirförvaltare och överjägmästaren i västra distriktet, *dels ock* den 5 februari 1942 av statskontoret.

Av handlingarna i ärendet inhämtas följande.

Ifrågavarande arrendelott är upplåten som skogsjordbruk till Landin för tiden den 14 mars 1941 — den 14 mars 1956 mot en årlig avgäld av *dels* 225 kronor, *dels ock* 6.6 hektoliter råg och 30 kilogram smör att lösas med penningar efter senast för länet fastställda pris enligt litt. A. i markegångstaxan. Lotten har tidigare varit upplåten som jordbruksdomän med Landin som brukare från den 14 mars 1929. Tidigare har av- och tillträdessyn å lotten hållits den 6 november 1911, därvid brister på byggnader m. m. uppskattades till 312 kronor 50 öre, varav på boningshuset 90 kronor 50 öre och på ladugården 59 kronor. Vid arrendets övertagande av Landin mottogs det samma utan syn, och Landin övertog alla de förpliktelser, som jämlikt 1911 års syneprotokoll ålågo dåvarande tillträddaren av arrendet, bland annat skyldigheten att i fullgott skick underhålla alla å lotten befintliga kronan tillhöriga hus och anläggningar. Den syn, som härefter hållits den 20 juni 1941, föranleddes av egendomens upplåtande som skogsjordbruk, vilket bland annat medfört att domänverket övertagit ansvaret för byggnadsunderhåll.

I *protokollet över laga av- och tillträdessynen den 20 juni 1941* uppskattas det utgående bristbeloppet för avträdande arrendatorn till 785 kronor, varav 15 kronor belöpa å boningshuset samt 470 kronor å ladugårdsbyggnaden. Husrötebeloppet för sistnämnda byggnad hänför sig till ett belopp av 420 kronor till slitning av spåntak. Med hänsyn till att boningshuset, som blivit uppfört år 1842, år 1940 utdömts till rivning och då även ladugården, vilken uppförts år 1898, ifrågasatts skola ersättas av ny byggnad, ha synemännen ansett, att de nämnda byggnader påförda bristbeloppen borde avskrivas.

Arrendatorn Landin har till stöd för sin ansökning framhållit, att större delen av de pådömda bristerna hänförde sig till tiden före hans tillträde av fastigheten, att han enligt det till den 14 mars 1941 gällande arrendekontraktet visserligen förklarar sig ha mottagit arrendelotten med därå befintliga kronan tillhöriga hus och anläggningar i fullgott skick men att under tecknandet av sagda kontrakt skett i oförstånd utan att han därvid tänkt på de konsekvenser som denna förklaring kunde medföra, att han hade stor familj med åtta barn att försörja, samt att hans ekonomi vore mindre god. Enligt ett i ärendet åberopat läkarintyg lider Landin av kronisk hjärtsjukdom, som i hög grad nedsätter hans arbetsförmåga.

Revirförvaltaren har anfört följande:

Syneprotokollet ger en allt för fördelaktig föreställning om byggnadernas beskaffenhet, beroende på att synemännen med hänsyn till omständigheterna ansågo, att huvudparten av bristerna ej vore att tillskriva försummelse av arrendatorn, utan beträffande boningshuset dess ålder och otidsenliga byggnadssätt samt beträffande ladugården otillfredsställande utfört arbete vid dess byggande. Båda byggnaderna äro i själva verket i det skick, att de böra ersättas med nya. Vid sådant förhållande ansågo synemännen, att avträdande arrendatorn icke skäligen borde belastas med det ekonomiska ansvaret för alla vid synen befintliga brister. Särskilt gällde detta för ladugårdens spåntak, som till betydande del tjänat ut och måste omläggas. Den rent formella synpunkten, att arrendatorn mottagit byggnaden utan syn och sålunda även vore ansvarig för att den avlämnades i fullgott skick, borde sakligt sett ej

drivas igenom, så mycket hellre som arrendatorn vid mottagandet knappast haft klart för sig i vilken omfattning han bleve ansvarig. Brukarens ekonomiska ställning med stor familj och hans egen sjuklighet kunna visserligen icke tillmätas avgörande betydelse vid prövningen av hans ansvarsskyldighet, men bör dock beaktas. Det bör likväl framhållas, att såväl Landin som tidigare brukare icke på byggnadsunderhållet nedlagt den omsorg, som erfordrats. Då synemännens uppfattning synes berättigad, tillstyrkes att brister till ett värde av 485 kronor avskrivnas.

Även *överjägmästaren* har tillstyrkt avskrivning av kronans ifrågavarande fordran å 485 kronor.

Domänstyrelsen har uttalat, att det av handlingarna i ärendet framginge dels att Landin tydligt försummat byggnadsunderhållet, dels att synemännen ansett sig böra verkställa låg värdering av förevarande brister. Därest emellertid Kungl. Maj:t med hänsyn till Landins försörjningsbörd och ekonomiska förhållanden ändock skulle anse skäligt att av nåd nedskrivna kronans fordran å honom för husröta med 485 kronor eller från 785 kronor till 300 kronor, hade domänstyrelsen intet att erinra häremot.

Statskontoret har anfört, att med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter statskontoret icke ville motsätta sig, att arrendatorn Landin befriades från skyldigheten att till domänverket inbetala berörda belopp, 485 kronor. För ett dylikt efterskänkande torde dock erfordras riksdagens medverkan.

Såsom framgår av det föregående synas billighetsskäl tala för att arrendatorn Landin befrias från skyldigheten att till domänverket erlægga den husröteersättning, som vid av- och tillträdessyn påförts honom med anledning av brister å boningshus och ladugård. Jag tillstyrker därför i likhet med statskontoret, att av den vid syneförrättningen bestämda ersättningen ett belopp av 485 kronor avskrivnes. Frågan torde böra underställas riksdagens prövning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arrendatorn B. Landin må befrias från skyldigheten att till domänverket betala honom vid av- och tillträdessyn den 20 juni 1941 å arrendelotten Botarp påfört husrötebelopp om 485 kronor.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Per Eldin.

*Departements-
chefen.*